

האוניברסיטה העברית בירושלים

סילבוס

בעקבות האב האבוד: גילוי מחדש של משמעות האב להתפתחות
ילדיו - 3500

תאריך עדכון אחרון 11-01-2015

נקודות זכות באוניברסיטה העברית: 2

תואר: מוסמך

היחידה האקדמית שאחראית על הקורס: עבודה סוציאלית

השנה הראשונה בתואר בה ניתן ללמוד את הקורס: 2

סמסטר: סמסטר ב'

שפת ההוראה: עברית

קמפוס:

מורה אחראי על הקורס (רכז): ד"ר ריקי פלח-גליל

דוא"ל של המורה האחראי על הקורס: rickypgl@gmail.com

שעות קבלה של רכז הקורס: בתיאום מראש

מורי הקורס:

תאור כללי של הקורס:

פרויד שם את התהליכים המתרחשים עם האב במרכז התיאוריה הפסיכואנליטית. עם התפתחות תאוריית יחסי האובייקט, עברה תשומת הלב לאם והאב, משמעותות ותרומתו להתפתחות ילדיו נזנח בספרות התיאורטית והמחקרית במשך שנים רבות. להזנחה זו השלכות מהותיות על התיאוריה שהתהוותה תוך כדי הראייה המצומצמת של האב, על תפיסתנו את מקום האב במשפחה כמו המקום שהוא מקבל בהתערבויות הקליניות. בקורס נדון במקום האב בתיאוריה הפסיכואנליטית ובעיוותים שנוצרו בה. כמו כן, נגלה את מאפייני האב, היחסים איתו ומשמעותו מתוך ספרות תיאורטית ומחקרית מעודכנת, מתוך סרטים, שירים וסיפורים ומתוך החוויות האישיות בחיים ובחדר הטיפול. נתייחס לאבהות כתהליך התפתחותי המתחיל מלגדול כבן, להפוך למתבגר, מבוגר צעיר, המעבר לאבהות ולהיות אב למתבגרים.

מטרות הקורס:

לפתח קריאה ביקורתית על התיאוריה הפסיכואנליטית הקלאסית בנושא האב ולנסח מחדש במונחים תיאורטיים את מקומו ותפקידו עבור ילדיו. לפתח ראייה התפתחותית, רגישת - מגדר להתפתחות בנים, מתבגרים שבסופו של תהליך יהפכו לאבות. לפתח הבנות חדשות של הדינאמיקות השונות של האב עם בניו ועם בנותיו והשפעותיהן האפשריות. לפתח התבוננות רגישה למקום של האב, תפקידו בחיי המטופלים ולהשלכות האפשריות של היחסים איתו לסמפטומים או מאפיינים אחרים של המטופלים.

תוצרי למידה

בסיומו של קורס זה, סטודנטים יהיו מסוגלים:

קריאה ביקורתית של תיאוריות פסיכואנליטיות התבוננות רגישת מגדר - כשהבן, המתבגר והאב הצעיר והמבוגר במרכז התמונה מודעות גבוהה לחשיבות האב במערך המשפחתי והבנת ההשלכות של היחסים איתו על התפתחות ילדיו ועל איכות חייהם ובעיקר - הכרה בדיאדה אב בן אב בת כמוקד של הערכה והתערבות

דרישות נוכחות (%) :

חובה

שיטת ההוראה בקורס: הרצאה פרונטלית

רשימת נושאים / תכנית הלימודים בקורס:

- 2.3.15 אבא ללא "תופעות לוואי": נוכחותו הנעדרת של האב
 3.15.9 שינויים בתפיסת האב ותפקידו בתיאוריות הפסיכואנליטיות
 16.3.15 התפתחות המחקר על אבות והתמונה העולה לגבי תפקיד האב ותרומתו להתפתחות ילדיו
 13.4.15 גבריות ומצ'ואיזם והשלכותיהם על אבהות ועל יחסי האב – בן
 20.4.15 אבות ובנות
 27.4.15 אבות ומתבגרים: החיפוש אחר האב האבוד ויצירת האב מחדש במרחב המעבר שבין מציאות לדמיון
 5.15.4 אמהות אבות ובנים: התמונה ההתפתחותית
 11.5.15 צרכים התפתחותיים התייחסותיים של בנים ביחסיהם עם האב 25.5.18 מהזווית של האב:
 המעבר לאבהות, אבהות באמצע החיים
 6.15.1 האב או היעדר האב במשפחות החדשות
 6.15.8 האב בטיפול הפסיכודינאמי: העברה והעברה נגדית
 15.6.15 תלות נפרדות ואובדנות

חומר חובה לקריאה:

- Pollack, W. S. (2000). *Real boys' voices*. New York: Random House. Pp. 236-248
 Shulman, S., & Seiffge-Krenke, I. (1997). *Fathers and adolescents: Developmental and clinical perspectives*. NY: Routledge. Pp. 1-16, 16-34
 Herzog, J. M. (1982). *On father hunger: The fathers' role in the modulation of aggressive drive and fantasy*. In S. H. Cath, A. R. Gurrwitt & J. M. Ross (Eds.), *Father and child: Developmental and clinical perspectives* (pp. 163-174). Boston: Little Brown & Co. pp. 361-
 Emanuel, R. (2002). *On becoming a father*. In: J. Trowell, & A. Etchegoyen (Eds.), *The Importance of Fathers*. NY: Taylor & Francis Inc. Pp. 131-146.
 ריל, ט. (1999). לא רוצה לדבר על זה. (ע. שמיר, מתרגם). תל אביב: עם עובד. (החיבור המקורי פורסם ב- (1997) עמ' 81-114 17-31
 גפן, ש. (1995). מאוד קטן. בתוך ש. מודן, ומ. דבש, (עורכות). אבות ובנות. מודן הוצאה לאור.
 Target, M., & Fonagy, P. (2002). *Fathers in Modern psychoanalysis and in society*. In J. Trowell, A. Etchegoyen. *The importance of fathers*. New York: Brouner -Routledge. Pp.45-67.
 Corneo, G. (1991) *Absent fathers, Lost sons. The search for masculine identity*. Boston: Shambhala. Pp. 7-30
 כץ, ע. (2009). אינטליגנציה אבהית. תל אביב: מטר. עמ' 62-84
 Shulman, S., & Seiffge-Krenke, I. (1997). *Fathers and adolescents: Developmental and clinical perspectives*. NY: Routledge. Pp. 70-86
 Osherson, S. (1986). *Finding our fathers: How a man's life is shaped by his relationship with his father*. New York: Fawcett Columbine. Pp. 1-17, 17-28
 הסרט: "חיים בין השורות" (2005). מבוסס על סיפור חייו של יוצר הסרט. בבימויו של אבי באומבר.

ריל, ט. (1999). לא רוצה לדבר על זה. (ע. שמיר, מתרגם). תל אביב: עם עובד. (החיבור המקורי פורסם ב- (1997) עמ' 81-114 17-31 קינדלון, ד. ותומפסון, מ. (2001). לגדל בן - חייהם הרגשיים של בנים. (ג'. פריבס נבות, מתרגמת). אור יהודה: הוצאת מעריב. (החיבור המקורי פורסם ב-1999).

Akhtar, S. & Parens, H. (2004). *Real and imaginary fathers: Development, transference and healing*. New York: Jason Aronson

Schachter, J. (1999). *The paradox of suicide: issues of identity and separateness*. In R.J. Perelberg, *Psychoanalytic understanding of violence and suicide*. Pp. 147-158.

כץ, ע. (2009). אינטליגנציה אבהית. תל אביב: מטר. עמ' 233-250

חומר לקריאה נוספת:

- אדם, ס. (1995). אבא שלי. בתוך: ש. מודן, ומ. דבש, (עורכות). אבות ובנות. מודן הוצאה לאור. עמ' 12-17
- Blos, P. (1985). *Son and Father*. New York: Free Press.
- Ross, M. J. (1979). *Fathering: a review of some psychoanalytic contributions on paternity*. *International Journal of Psychoanalysis*, 60, 317-326.
- Ross, J. M. (1988). *In search of fathering*. In S. H. Cath, A. R. Gurwitt, & J. M. Ross, (Eds.). *Father and child Developmental & Clinical Perspectives*, Boston: Little, Brown and Company.
- Etchegoyen, A. (2002). *Psychoanalytic ideas about fathers* In: J. Trowell, & A. Etchegoyen (Eds.), *The Importance of Fathers*. (pp.20-41). NY: Taylor & Francis Inc.
- Larson, R., & Richards, M. H. (1994). *Divergent realities: The emotional lives of mothers, fathers, and adolescents*. New York: Basic Books.
- Lewis-Stempel, J. (2003). *Fatherhood*. NY:Overlook press.
- פלח-גליל, ר. (2004) בעקבות האב האבוד: מתבגרים מגלים מחדש את אביהם. חיבור לשם קבלת תואר דוקטור לפילוסופיה. האוניברסיטה העברית. ירושלים
- בנג'מין, ג'. (2005). כבלי האהבה: פסיכואנליזה, פמיניזם ובעיית השליטה. (ת. אלמוג, מתרגמת) אור יהודה: כינרת זמורה ביתן דביר. (החיבור המקורי פורסם ב-1988).
- Chodorow, N. (1978). *The reproduction of mothering*. Berkley: University of California Press.
- עמית, ח. (1998). הזעקה הלא נשמעת - מצוקת האבות במשפחה. החינוך וסביבו, כ', 203-213
- Cohen, O., Finzi-Dottan, R. and Tangir-Dotan, G. (2014), *The Fatherhood Experience of Divorced Custodial Fathers in Israel*. *Family Relations*, 63: 639-653. doi: 10.1111/fare.12092
- Anderson, E. A., Kohler, J. K. and Letiecq, B. L. (2002), *Low-Income Fathers and "Responsible Fatherhood" Programs: A Qualitative Investigation of Participants' Experiences*. *Family Relations*, 51: 148-155. doi: 10.1111/j.1741-3729.2002.00148.x
- Ziol-Guest, K. M. and Dunifon, R. E. (2014), *Complex Living Arrangements and Child Health: Examining Family Structure Linkages with Children's Health Outcomes*. *Family Relations*, 63: 424-437. doi: 10.1111/fare.12071
- Horn, Angela J.; Wong, Y. Joel (2014). *Fathering gay sons: A typology of fathering concerns and clinical recommendations*. *Professional Psychology: Research and*

Practice, Vol 45(4), Aug 2014, 247-257. <http://dx.doi.org/10.1037/a0037632>
Pollack, W. S. (1999). *Real Boys: Rescuing our sons from the myths of boyhood*.
New York: Random House.
Pollack, W. S. (2000). *Real boys' voices*. New York: Random House.

הערכת הקורס - הרכב הציון הסופי :

מבחן מסכם בכתב/בחינה בעל פה 0 %
הרצאה 0 %
השתתפות 0 %
הגשת עבודה 100 %
הגשת תרגילים 0 %
הגשת דו"חות 0 %
פרויקט מחקר 0 %
בחנים 0 %
אחר 0 %

מידע נוסף / הערות:

א.מ.ל